

Geachte Vergadering,

De Voorjaarsnota 2026 laat zien dat Waterschap Aa en Maas voor grote opgaven staat. Klimaatverandering, waterkwaliteit, waterveiligheid en de noodzakelijke vervanging van infrastructuur vragen om forse investeringen. Dat vraagt om een bestuur dat koers houdt, keuzes maakt en uitlegt waarom die keuzes nodig zijn.

De CDA-fractie onderschrijft de noodzaak van een sterk en toekomstbestendig waterschap. Wij willen een waterschap dat betrouwbaar is voor inwoners, boeren, bedrijven en natuurbeheerders. Tegelijkertijd moeten we eerlijk constateren dat de voorliggende Voorjaarsnota op een aantal punten verder afwijkt van het bestuursakkoord dan wenselijk is.

In het bestuursakkoord is nadrukkelijk gekozen voor een evenwichtige benadering: investeren waar nodig, zorgvuldig omgaan met belastinggeld en samenwerken met de omgeving. In de Voorjaarsnota zien wij dat de financiële druk sneller oploopt dan destijds voorzien. De stijgende kapitaallasten, hogere rente en toenemende uitvoeringskosten leiden tot een zwaardere belastingdruk voor inwoners en ondernemers. Daarmee verschuift het accent van het akkoord: van geleidelijke en uitlegbare groei naar een sneller oplopende financiële belasting. Het addendum laat zien dat aanvullende middelen nodig zijn voor lopende opgaven en dat er meer onzekerheden zijn rond planning en uitvoering. Dat is begrijpelijk in een tijd van personeelsschaarste en stijgende kosten, maar het vraagt wel om scherpere prioritering. Niet alles kan tegelijk.

Wij missen in de Voorjaarsnota een heldere koppeling tussen de extra uitgaven en de concrete maatschappelijke effecten voor onze inwoners. Waar levert iedere extra euro aantoonbaar meer waterveiligheid, schoner water of minder droogteschade op? Juist in een tijd van stijgende lasten moeten we die vraag nadrukkelijk blijven stellen. De belangrijkste verschillen in deze Voorjaarsnota met het bestuursakkoord zien wij op drie punten.

Ten eerste de financiële ontwikkeling. Het bestuursakkoord ging uit van een beheerste ontwikkeling van de lasten. De Voorjaarsnota laat een steviger oplopend financieel beeld zien door hogere investeringen en kapitaallasten.

Ten tweede de uitvoeringscapaciteit. In het akkoord lag de nadruk op realistische uitvoering en samenwerking. Het addendum maakt duidelijk dat de organisatie onder druk staat en dat fasering en prioritering steeds belangrijker worden.

Ten derde de focus in de programmering. Het bestuursakkoord sprak over balans tussen waterveiligheid, waterkwaliteit, landbouw, natuur en leefomgeving. In de Voorjaarsnota dreigt het risico dat de aandacht vooral uitgaat naar de grootste

investeringsprojecten, terwijl gebiedsgerichte samenwerking en maatwerk minder zichtbaar worden.

Voorzitter, naast deze zorgen zien wij ook kansen.

De eerste kans is om sterker gebiedsgericht te werken. Door samen met gemeenten, agrariërs, terreinbeheerders en inwoners plannen te maken, kunnen middelen doelgerichter worden ingezet en ontstaat meer draagvlak.

De tweede kans is om innovatie nadrukkelijker te benutten. Slim waterbeheer, digitale monitoring en samenwerking met kennisinstellingen kunnen helpen om efficiënter te werken en toekomstige kosten te beperken.

De derde kans is om de relatie met de agrarische sector te versterken. Boeren zijn geen probleem dat opgelost moet worden, maar partners in het beheer van water en bodem. Investerings in waterconservering, bodemverbetering en klimaatadaptatie kunnen juist daar grote maatschappelijke winst opleveren.

De vierde kans is om transparanter te sturen op resultaten. Maak inzichtelijk welke projecten het meeste bijdragen aan waterveiligheid, waterkwaliteit en klimaatbestendigheid. Dat helpt het bestuur om keuzes uit te leggen en vergroot het vertrouwen van inwoners.

Het CDA wil een viertal overwegingen meegeven om gelet op de zorgen en kansen met deze voorjaarsnota de zaken weer meer in balans te brengen met het originele bestuursakkoord wat in het begin van deze bestuursperiode is opgesteld.

Als eerste willen we meegeven om binnen de opgave meer te gaan kijken waar en op welk gebied subsidies zijn binnen te halen. In de vorige bestuursperiode zagen we hier regelmatig een mooi voorbeeld van voorbij komen, zowel bij watersysteem/waterveiligheid vraagstukken als bij waterketen en duurzaamheidsprojecten. We zien het slim binnenhalen van subsidies in het voorliggende stuk veel te weinig onder de aandacht. We weten dat je dit nog niet direct kunt inrekenen, maar als je het niet in beeld hebt dan gaat het er bij de begroting in november er zeker niet in komen.

Als tweede willen we graag als we de stikstofbrief lezen van minister van Essen dat we focus aanbrengen op het onderdeel waterlichamen. In bijlage 3 van deze brief worden diverse waterlopen genoemd met onder andere een 250 meter zone. Zelfs waterlopen die niet direct tegen een natura 2000 gebied aan liggen of zelfs geen KRW-waterloop zijn. Deze waterlopen, bijvoorbeeld de Kaweise Loop of de Voordeldonkse Broekloop, zijn zelfs geen KRW-waterlichaam en lopen midden door landbouwgebieden. Een zone van 250 meter heeft daar ongekende uitwerking op bedrijven en daarmee ook op draagvlak in belangrijke gebiedsprocessen zoals GGA en Novex De Peel. We kunnen als waterschap geen tientallen van dit soort processen aan. Kies hier voor de focus op de belangrijkste gebieden, zoals De Groote Peel en de Deurnese Peel & Mariapeel en doe

dit dan goed. Liever twee tot drie projecten goed dan een twintigtal half met enorme tegenwerking vanuit de aanliggende grondeigenaren.

Als derde “Minder kwetsbaarheid bij stroomuitval”. Afgelopen week was bij een de Dommel een stroomuitval in de omgeving van Tilburg, dat de stroom uitvalt is in Nederland echt een uitzondering. Wij vragen het DB hoe zelfvoorzienend zijn wij als waterschap en kunnen we redelijk snel de zaak weer op starten. Dit hoeft wat ons betreft niet 100%, maar een Noodloop scenario om de biologie van onze RWZI's op gang te houden is wat ons betreft voldoende.

Als laatste, hoe gaan we als waterschap echt sturing geven aan bronaanpak voor de zeer zorgwekkende stoffen. Wanneer mogen we hier concreet stappen in verwachten en hoe gaan we eventueel in gesprek met bedrijven om dit in de toekomst te voorkomen. Een goed voorbeeld is er bij de Dommel waar samen met de omgevingsdiensten bij bedrijven is gekeken hoe bronnen van de zeer zorgwekkende stoffen inzichtelijk zijn gemaakt en door hier meer aandacht aan te geven zagen ze op korte termijn al verbetering in het effluent van de RWZI's. Wil het Dagelijks Bestuur dit ook oppakken in ons werkgebied? De benaderde bedrijven zagen het ook niet als een bedreiging, maar waren positief hoe we samen konden werken aan een betere waterkwaliteit.

In de lijn hierop vindt het CDA dat vervuiling primair via vergunningverlening, handhaving en bronaanpak moet worden aangepakt, en niet via steeds verdere verfijning van de belastingheffing. Wij zien daarom onvoldoende aanleiding om afzonderlijke stoffen zoals fosfor en chloride als extra element in de zuiveringsheffing op te nemen. In de commissie van 11 juni is er toegezegd dat op dit punt verduidelijking zou worden aangebracht. In de voorliggende stukken hebben wij deze verduidelijking echter niet terug kunnen vinden. Wij verzoeken het Dagelijks Bestuur daarom alsnog duidelijk aan te geven.

Voorzitter, het CDA kiest voor een constructieve oppositie. Wij erkennen de grote opgaven waar het waterschap voor staat en willen meewerken aan oplossingen. Tegelijkertijd vragen wij het Dagelijks Bestuur om de verbinding met het bestuursakkoord nadrukkelijker terug te brengen in de begrotingskeuzes: realistische planning, scherpe prioriteiten en een belastingontwikkeling die voor inwoners en ondernemers uitlegbaar blijft.

Water verbindt ons allemaal. Daarom vraagt goed waterbestuur niet alleen om investeringen, maar ook om vertrouwen, samenwerking en verantwoordelijkheid. Dat is de koers die wij als CDA graag samen met dit bestuur willen blijven zoeken.

Hoogachtend,

Fractie CDA Waterschap Aa en Maas

Jos Leenders
Veerle Bens
Julia Goets